

beograjske tržnice, Tom pa se, poln patriotskih čustev in nenadne skrbi za razpadlo družino, vrne v sredo vojne na Slovenskem. Tu ga namesto mobilizacijskega vpoklica pričaka njegova samomor-preživela žena in odraščajoči, ravno prav pametni in zateženi sin. Ali se kljub temu odloči, da bo sprejel režijo Shakespearovega Julija Cezarja, nam roman zamolči, vendar pa je spričlo repertoarja zadnjih dveh sezon odgovor preprost. In še pomemben ni, saj smo Shakespeara desetletja že dobili. Ja, "Mala je ljubezenski romanček iz današnjih dni." Nič več kot to. Pa tudi manj ne. (Pina Kek)

Azra Širovnik: ZA OVINKOM ZAKONA. Itras, Alphen a/d Rijn (i.e.), Ljubljana 1992 (prevedel Jaša L. Zlobec). V dnevniški okvir zajeta izpoved Azre Širovnik je pravzaprav zgodba o bržkone zelo običajni (a zato nič manj aktualni) stiski sodobne ženske, ki kljub tako-kot-je-treba izpeljanemu življenjskemu startu in dokaj udobnim prvim kilometrom (obetavna poklicna kariera, razmeroma urejena družina, materialna varnost...) nekje za ovinkom zakonske zveze naleti sama nase. Trčenje je na vitez neizogibno, saj je cesta spolzka in voznica že rahlo utrujena, a očitno je nekaterim le usojeno odnesti celo kožo, ustaviti ob robu ceste in počakati, da mine drget komaj prestane groze. Potem pa... Pisateljjevanje kot avtoterapija? Seveda, zakaj ne. Vendar bodo konzumenti pričujočega produkta verjetno vsaj deloma ugovarjali razvlečenosti, nasičenosti z instant psihologijo medčloveških odnosov in v svoji okornosti skoraj grotesknim slikam lokalne poslovne srenje. Popustljivejši in zadovoljnejši bodo tisti, ki ljubijo in pogrešajo (če se na vso silo odločimo najti primerjavo v domačih logih) npr. literaturo tipa *Ljubezen v F-molu* Elze Budau izpred nekaj let, čeprav detajliranih kuharskih receptov pri A. Š. le ne bodo srečali. Zato pa se lahko nadejajo obilice ljubezenskih strasti, vrhunskega vina in francoskega konjaka, poslovnih spletk in "projektov" in ..., da, seveda - nekje v ozadju neprestano ždi neskončno uslužna tašča, ki pazi na otroke ambicioznih staršev. Kar pogumno: strani je 359! Hvaležno gradivo za police ljudskih knjižnic ob počitniško-dopustniških gnečah. (Boštjan Leiler)

Marcel Štefančič, jr.: FILMSKI ALMANAH 92. Mladina almanahi & Založba Mihelač, Ljubljana 1992. Nekaj drži, Marcel Total Recall Štefančič jr. je sicer na življenje in smrt vdan filmu, filmu & ničemur drugemu razen filmu, potem tudi živa enciklopedija & fotografski spomin na dveh nogah + nezaslišan publicistični & kritiški katapult, pa vendar ga spravite v kino, le če gre za zadnjo in edino možnost, da si film ogleda. Torej, zapriseženi konzument videa & fast forward funkcije na daljinskem upravljalcu ve o filmu (režiserji & scenaristi & igralci & off the record & komponisti...& lasuljarji & zadnji pometachi) več kot bo filmu kdajkoli uspelo zvedeti o samem sebi. O Štefančičevem stilu & podatkovnem bombardiranju & načinu refleksije + vrednostnih kriterijih zato v smislu - pustimo cesarju, kar je cesarjevega - ne gre izgubljati besed. Berete ga lahko vsak teden na straneh Mladine. Če pa ga ne, in to potem tudi pogojuje možnost, da premišlujete o nakupu knjige, vam v parafrizirani Štefančičevi tezi, namreč, najboljši almanah vedno prepoznate po tem, da

ima veliko napak, ponujamo nagradno iskanje: tistemu, ki bo poslal njihov najdaljši seznam, bomo knjigo prijazno odstopili. Lastnoročni podpis avtorja ni izključen. In če še niste vedeli, se bojda zgodovina teorije in pisanja o filmu na Slovenskem deli na obdobje pred in po Marcelu Štefančiču & jr.. Uf! (Ženja Leiler)

Edo Torkar: PRIPOVEDOVALEC. Književna zadruga Jesenice (Mala Čufarjeva knjižnica 20), Jesenice 1992. *Pripovedovalec* je zbirka najbolj uspešnih zgodb Eda Torkarja, ki so že bile objavljene v več kot ducatu zbirk v zadnjih petnajstih letih. Torkar je spreten pripovedovalec, res ga predvsem v zgodnjih delih zanese v moraliziranje, vendar mu zgodbe gladko tečejo in vanje uspešno vključuje tako impresije kot velike doživljaje, tudi v eksotičnih krajih. Izbrane zgodbe kažejo, da Torkar presega lokalne okvire, ponatisnjeni odlomki izkritik njegovih knjig pa, da med strokovnimi bralci ni prezrt, le širši bralski publiki se mu (še) ni uspelo približati – tudi in predvsem zaradi slabe distribucije v glavnem samozaložbenih knjig. Upajmo, da bo s *Pripovedovalcem* prebil tudi ta led. (Matej Bogataj)

Mirjam Tušek: JUDINJA. Založba Lumi, Ljubljana 1992 (prevedel Denis Poniž). V slovenskem prostoru doslej neznana pisateljica se z *Judinjo* ne uvršča v obsežen korpus del z judovsko tematiko. Kljub zavajajočemu, a za avtorico očitno ne zavezujočemu naslovu se v svoji zgodbi usmerja k splošnejšim temam, kakršna so vprašanja o meji in stiku med vero in racionalnim govorom o njej, med čudežem in besedo, ki ga raz-čudi. Tuškova na manj kot štiridesetih straneh ustvari vrsto ženskih podob, katerih skupni imenovalac je njihova brezimnost, izginljivost, neujemljivost, kar na narativni ravni sovpada z avtoričino zabrisano, metaforično, nejasno govorico. Na prvi pogled domiselni literarni postopek skriva tudi svoje pasti in prav vanje se pisateljica nesrečno ujame. Knjiga je tako prgišče literarnih drobtinic brez razvidne pripovedne strukture ali enotne fabule. Zato čestitam vsakemu bralcu, ki se mu bo skozi uspešno dvakrat prebiti, tako v slovenski kot srbohrvaški (!) različici, ki ju v isti knjižici ponuja založba Lumi. (Ignacija Fridl)

Ciril Zlobec: LEPO JE BITI SLOVENEK, NI PA LAHKO. Založba Mihelač, Ljubljana 1992. *Vrzite že svoj kamen vame! / Priznam: nič nisem storil, / kriv sem torej.* S temi verzmi iz zbirke *Pesmi jeze in ljubezni* (1968) pričinja Ciril Zlobec svojo novo knjigo s pretencioznim naslovom. Izrazito zanimivo poglavje v knjigi je devet strani dolg zapis z naslovom *Kosovel – naš lakmusov papir*. Zlobec se postavi na stran pesnika spornih *Integralov* in na koncu zapiše: "V določenem smislu je postal tudi naš odnos do Kosovela poetski." Pisec navede tudi podmeno, da je bil prav takšen in samo takšen pesnik takrat na Slovenskem možen: "lepa, čista, ranjena duša". Zares iskren odnos povojnega pesnika do predvojnega pesnika. Zlobec namreč ne trdi, da je treba umetnost negirati v njeni najskrajnejši fazi, ampak da jo je treba asimilirati in prilagoditi novonastalim razmeram. Kolikor pač si umetnik lahko "izposodi" svojo etično držo pri kom drugem. Knjiga se bere zlahka. (Rade Krstič)